

# Julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmän kokous 3.5.2021 klo 12-14

Aika: ma 3.5. klo 12-14

Tallenne: <https://kannu.csc.fi/s/ygpcNH47n7sn2cj>

Kokoushuone: <https://cscfi.zoom.us/j/667471337>

Kokousmerkintä: <https://wiki.eduuni.fi/x/yroID>

## Asialista/muistio:

1. Kokouksen avaus
  - a. Puheenjohtaja Harjuniemi avasi kokouksen klo 9.00
2. Asialistan hyväksyminen
  - a. Asialista hyväksyttiin, siirrettiin "Uusi OA-tietomalli" käsiteltävien aiheiden loppuun
3. Aiemmin hyväksytyt linjaukset ja käsitellyt asiat

Päätetyt linjaukset päivitetty on [Linjaukset](#)-sivulle. Punaisella linjaukset, joihin ei vielä päätöstä. Tiedoksi myös to [8.4.](#) pidetyn Taidealaryhmän kokouksen muistio; ma [3.5.](#) kokousmuistio

  - a. *Käsikirjaan mahdollisesti lisäyksiä tai linkityksiä yhteistyöryhmän linjauksista*
4. Käsiteltävät aiheet
  - **Julkaisujen raportoinnin ajankohta; Online First -vuosi / Julkaisuvuosi. Erilliset kentät?**

Käsikirjassa early online -julkaisujen raportointi on nykyisin mahdollista, mikäli korkeakoulu niin haluaa ("julkaisuvuosi määritetään korkeakoulun oman käytännön mukaisesti"; [2.2.12 Julkaisuvuosi](#)). Seurauksena tästä julkaisuvuosikentässä on moniselitteisyyttä. Erillinen kenttä "online first"-vuodelle (osalle julkaisuista tiedon saisi jopa päivän tarkkuudella) voisi olla hyödyllinen, jolloin julkaisuvuoden voisi varata lopulliselle versiolle.

    - *K: Onko jollain järjestelmässä eri kentät ko. vuositiedoille? V: Aallossa on, mutta seurataan onko jo raportoitu, joten ei lähde uudelleen.*
    - *Yhteisjulkaisuden tapauksessa saattaa olla ristiriitaa jos organisaatioissa eri käytäntöjä. UEF:ssa ei erillistä kenttää, lisätty tarvittaessa volymitietoon.*
    - *K: Onko tarvetta erilliselle kentälle? V: Kannatetaan, selkeyttäisi julkaisuvuotta yhteisjulkaisun tapauksissa. Nykyisin yj:lle voi tulla kaksi julkaisuvuotta, koska eri raportointitapa. Tieto ei saa olla pakollista.*
      - *Tarkka ilmestymispäivä jossain tapauksissa myös tiedossa.*
    - *K: Onko mahdollista lisätä uusi kenttä? V: Teknisesti pitäisi olla mahdollista, AP selvitetään VIRTa-palvelussa.*
      - *Huom. Jos otetaan käyttöön, vaatii muutosta ohjeistukseen.*
      - *Huomioitava vaikutus JUFO-tietoihin*
      - *Huom. ORCID:n tietomallissa vaaditaan julkaisu-aika (tai ilmestymisaika) pvm:n tarkuudella*
    - *K: Miten kentän tietoa käytettäisiin? Olisiko julkaisuvuosi pakollinen, jos online first-vuosi ilmoitettu? Vai olisiko jompi kumpi? V: Epublille ei välttämättä koskaan täydennetä julkaisuvuotta, eli ei tulisi olla pakollinen. Julkaisuvuosi voi täydentyä/muuttua, mutta raportointivuosi ei.*
  - **Tutkimusryhmä-tieto**

Onko ilmennyt tarvetta? Mahdollinen uusi (vapaaehtoinen) kenttä?  
esim. [TuAMKin tutkimusryhmät](#) (Justus-palvelu; Suvi Pukero/TurkuAMK)

    - *Tampereella jossain vaiheessa kerätty tutkimusryhmistä tietoa, mutta ei enää ajantasaista tietoa. Tarve kuitenkin sisäistä, eikä välttämättä siirrettävä Virtaan.*
      - *Myös muutamassa muussa yliopistossa kerätään jonkin verran sisäiseen käyttöön.*
    - *Todettu, että tutkimusryhmien tietojen keräämistä yliopistoissa ei vielä laajemmin otettu käyttöön, koska "tutkimusryhmä" ei selkeä käsite. Jos tietoa aletaan keräämään Virtaan, niin mietittävä että mitä tietoa todellisuudessa kerätään.*
    - *Keskusteltava, olisi tieto kytkettävä tutkijoihin, vai olisiko ryhmö julkaisuun liittyvä metatieto?*
    - *Jatketaan keskustelua seuraavassa JUSTUS-yhteyshenkilökokouksessa (21.5.)*
  - **TNS Classification Report -palvelun havaintoraportit. Luokka?** (Mikko Pennanen/TY)  
<https://www.wis-tns.org/content/tns-getting-started>  
<https://www.wis-tns.org/ads/TNSCR-2020-3556> (Transient Classification Report for 2020-11-24)

*As of January 1, 2016 the Transient Name Server (TNS) is the official IAU mechanism for reporting new astronomical transients such as supernova candidates. Once spectroscopically confirmed, new supernova discoveries are officially designated a SN name (of the form SN 2016A and so on, as before).*

MP/TY: "Nämä voisivat rinnastua esim. *Astronme's Telegram*-tyyppisiin julkaisuihin. Alkaisemmin on todettu kokouksessa vastaavista näin:

Lyhyet ammattiyhteisölle suunnatut raportit, esimerkkinä The [Astronomer's Telegram](#)  
Yhteistyöryhmän linjaus: Todetaan vaikuttavan melko selvästi abstrakteilta. (kokous 22.2.2019)  
Ministeriön kanta: Vaikuttavat D1 tai D2 luokkaan kuuluvilta julkaisuilta.  
Ministeriö on siis mah. pitänyt näitä D1- tai D2-luokan julkaisuihin.

Itse olemme ajatelleet, että voisivatko TNS Classification Report- lyhyet havainnot olla D2-luokan julkaisuja."

- Ei keskustelua. Kirjataan luokkaan D2.

○ **Käännökset** (Leo Näreaho/HY)

OKM:n kansallisten tiedonkeruuohjeiden mukaan omien tai toisten tekstien käännöksiä ei huomioida tiedonkeruussa.  
Esim. HY:ssä erityisesti teologit tekevät käännöksiä muinaisteksteistä (jopa piirtokirjoituksista) ja käännökset johdantoineen voivat olla (sokkona) vertaisarvioituja. Teokset voivat olla tekstien käännöksiä kokoelmateoksina eli kirjassa on useita lukuja, jotka sisältävät (eri kääntäjien) käännöksiä johdantoineen. Siis johdanto (joka voi olla pitempi kuin itse käännös) ja käännös muodostavat yhden kokonaisuuden.  
Käännettyjen artikkelien osalta linjaus on selkeä eli voidaan merkitä, jos muodostaa johdannon kanssa kokonaisuuden. Mutta entä jos kyseessä on kirjan kokonainen käännös? Käännös voi olla ulkopuolisen arvioima (kääntäjä saanut palautetta) tai ei ja toisaalta on eri asia esim. suomentaa ensimmäistä kertaa jotain muinaistekstiä tai filosofista klassikkoa kuin modernimpaa tekstiä, joka on aiemminkin suomennettu.

Esim. [Varhaiskristilliset lapsuusevankeliumit](#)

Käännöksiä koskeva ohjeistus:

2.2.11 Käännökset, uudet painokset ja tiivistelmät

Omien tai muiden tekstien käännöksiä ei pääsääntöisesti oteta huomioon julkaisutiedonkeruussa. Ainoan poikkeuksen muodostaa käännös, jonka yhteydessä toimittajalla/kääntäjällä on laaja johdanto tai esipuhe, tällöin johdanto merkitään luokkaan A3, B2, D2 tai E1  
<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=49847415>

Kaunokirjalliset käännökset

Yhteistyöryhmän linjausehdotus: Kaunokirjallisen tekstin käännöstyö eroaa julkaisuluokkiin A-E kuuluvien tekstien käännöstyöstä, jolloin se voidaan kirjata luokkaan F2. Muita kuin kaunokirjallisia käännöksiä ei raportoida. (kokous 28.11.2019; hyväksytty 22.10.2020)  
<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=49847347>

- K: Onko ryhmän mielestä tarvetta lieventää ohjeistusta sallimaan käännösten kirjaukset joissain tapauksissa? V: On. Teologien tekemä käännös vertautuu tutkimustyöhön, ei kaunokirjallisten teosten käännöksiin. Kääntäjän oma kontribuutio ei välttämättä erillisenä johdantona (jonka voisi kirjata), vaan voi olla teoksessa useammassa kohdassa. Oman kontribuution ja käännöstyön välinen ero joissain tapauksissa vaikea erottaa. Tutkijan tekemä käännöstyö erilaista kuin työ jonka käännöstoimisto voisi tehdä.
- K: Miten rajanveto tulisi tehdä? V: Riittävää jos lisätään "mikäli käännöstyö voidaan katsotaan osaksi tutkimusta"? Voisiko "kriittinen editio" olla mukana ohjeistuksessa?
  - Aiheella "kriittinen editio" löytyy Juulista esim. <https://juuli.fi/Record/0338168419>, kriittiset editiot kirjattu luokkaan C2
  - Huom. kriittinen editio voi liittyä myös nuotteihin, nämä tulisi rajata ohjeistuksen ulkopuolelle.
- **Todetaan, että sääntö vaatii tarkennusta, huomioitava että osa käännöstyöstä on tutkimusta.**
  - AP Harjunen muotoilee ehdotuksen OKM:lle tai tarvittaessa konsultoi muita.
- **ARENE ry:n toimeksiannosta tehty animaatio; Kuuluuko laittaa? Jos, niin tyyppi?**  
<https://www.youtube.com/watch?v=EHFPkWOMQuQ> (Suvi Pukero / TurkuAMK)
  - Käsitelty taidetyöryhmän kokouksessa, todettu että kirjataan i1-luokkaan, mutta animaation osuuden voisi vastaavassa tapauksessa mahdollisesti merkitä luokkaan F3, jos ylittää taidekynnyksen. Todettu, että kyseisessä julkaisussa animaation taso ei näyttäisi ylittävän taidekynnystä, joten tästä tulisi vain yksi merkintä luokkaan i1.

○ **Bloomsbury Education and Childhood Studies**; ISSN 2514-6440

Päivittyvä online -artikkelikokoelma. Kirjattu (pääosin) A3-kokoomateosartikkeleina, kirjaussissa ISBN. Teoksella ei kuitenkaan ole ISBN-numeroa, vaikka doi-numeroista päätellen niin voisi ajatella; esim. <https://doi.org/10.5040/9781350996489.0014> Toimittajalta (Joel Brennan) saadun tiedon mukaan:

"No, the collection does not have an ISBN." - "BECS does have an ISSN –<https://portal.issn.org/resource/ISSN/2514-6440> "

Pitäisikö tämä kirjata jatkossa kausijulkaisuna (=A1)? A3-typissä ISBN pakollinen (=kun julkaisuja ulkomainen).

**A3, B2, C1 -pakollisuudet:**

Kustantaja kotimainen: Kustantajan nimi sekä joko ISSN tai ISBN

Kustantaja ulkomainen: Kustantajan nimi sekä ISBN

Sarjaa ei vielä Jufossa; ilmoitettu/MLH.

- Ensimmäinen todettu että voitaisiin jatkossa kirjata luokkaan A1, koska A3 tyyppissä ISBN pakollinen kun kustantaja on ulkomainen?
- Onko Jufossa? Ei vielä, on kyllä ilmoitettu. Arvioidaanko Jufoon koska ulkomainen kirjasarja?
- K: Onko muita vastaavia? V: <https://www.bloomsbury.com/uk/> Bloomsburyllä useammille aihealueille saman tyyppisiä sarjoja <https://www.bloomsbury.com/dr/digital-resources/products/bloomsbury-education-and-childhood-studies/>
  - Jos luokittelu muutetaan, käytävä läpi kaikki vastaavat tapaukset.
  - Samassa sarjassa kuitenkin osalle löytyy ISBN-tunnukset.
- K: Minkä takia eritelty pakollisuudet ulkomaisille ja kotimaisille julkaisuille? V: Pölonen/TSV: Taustalla ollut varmaankin JUFO:n tavoite listata kotimaiset kirjasarjat, mutta ei ulkomaisia (ulkomaisissa yritetään mennä kustantajan perusteella, jottei jouduta listaamaan kaikki ulkomaisia kirjasarjoja). Kirjoilla se hankaluus että ei voida vaatia sekä ISSN:ää että ISBN:ää, kun voi olla tilanne että on vaan toinen näistä. Aina olisi kuitenkin parempi ilmoittaa molemmat jos ne löytyvät, mutta kysymyksenä miten

pakollisuuden voi määrittää. Jos näitä (ulkomaisia kirjasarjoja ilman ISBN:ää) alkaa tulemaan, täytyy tehdä poikkeus sääntöihin (=arvioida ulkomaisia kirjasarjoja erikseen jufoon, koska kustantajaa ei voida päätellä ISBN:n perusteella)

- MLH: Konferensseilla voi olla joko tai.
  - Olisiko mahdollista muuttaa pakollisuudet niin että A3-tyyppissä ulkomaisille kustantajille sallittaisiin ISBN:n lisäksi ISSN (kuten kotimaisilla)? **AP** Jufossa tutkitaan tätä.
  - **K:** Olisiko tarpeellista muttaa kirjaustapaa (kirjaus luokkaan A1=emojulkaisulle lehti) vai pakollisuuksien sääntöä (A3 julkaisuille kustantaja tai ISSN)?
    - Todettu, että DOI:n ISBN-juuri osoittaa Bloomsburyyn. Turussa ainakin kytetään kustantajaan juuren perusteella. Mutta tässä tapauksessa kaikilla sarjan artikkeleilla olisi DOI:n perusteella eri ISBN, eli ei voida päätellä.
    - Todettu, että käytännössä näiden huomaaminen on haastavaa. Ohjeistuksen muutos ei välttämättä ratkaise ongelmaa.
    - Viedään tapaus uudelleen Jufoon, jolloin tason arviointi menee paneelille. Myös vastaavat tapaukset pitäisi viedä.
      - Todettu, jos lisätään uutena sarjoittain Jufoon, ja tason muuttuu (Bloomsbury ollut tasolla 2, uudet sarjat menisivät luultavasti tasolle 1), tutkijoilta tulee palautetta.
    - **AP** Harjunemi kysyy Bloomsburyltä heidän käynnöistään (miksi DOI:ssa on hämäävä ISBN-juuri)
  - Jos tarpeen, selvittää olisiko pakollisuuksia mahdollista muuttaa.
    - Todettu että validoinnin muuttaminen sen perusteella onko kustanaja suomalainen vai ulkomainen vaikeaa, koska ei pystytä koneellisesti tunnistamaan.
  - **Ehdotettu, että kirjataan jatkossa kausijulkaisuna (A1) ja lisätään nämä poikkeustapaukset jufoon, mutta todettu että tätä pitää vielä miettiä. Lisätään joka tapauksessa Jufoon.**
  - Todettu että pakollisuuksien muutos (ISBN jatkossa pakollinen myös kotimaisille kustantajille) helpottaisi jatkossa myös muiden julkaisukanavien tunnistamista, pelkkä nimi on välillä hankala (liian moniselitteinen).
  - **AP:** jufon lisätietokenttään tarkennus
  - Todettu osalle Bloomsburyn sarjoista löytyy ISBN
  - **K:** Voisiko lähestyä vastaavasti kuin vuosikirjoja? Päätetty aiemmin näiden osalta että lähestytään lehtiartikkeleina, ellei vuosittain yksilöivää nimikettä.
  - Todettu, että attribuutteihin siirryttäessä joudutaan A1/A3 erotellun sijaan pohtimaan vastaavia tapauksia tulisiko julkaisukanavan tyypiksi kirjata lehti vai kirja.
  - Huomattu että kanavassa monen tyyppisiä julkaisuja.
- **Uusi OA-tietomalli**
- Uudet kentät käytössä JY:ssä, HY:ssä ja LAY:ssä
    - HY:n järjestelmästä ei luotettavaa tietoa kanavan tyypistä
    - Lappi tarkistaa kustantajan sivulta kanavan oa-tiedon, "ei tietoa" lisätään myös niille jotka eivät avoimessa kanavassa ilmestyneitä
  - AvoinSaatavuusKytkin merkitään ensin
  - AvoinSaatavuusKytkin on pakollinen
  - JulkaisuKanavaOA-tieto on pakollinen ainoastaan mikäli AvoinSaatavuusKytkin on 1 (Avoimesti saatavilla)
  - Mikäli Kytkimen tieto on 0 (Ei avoin), JulkaisiKanavaOA-tarkennetta ei tarvitse merkitä.
  - Huom. On kuitenkin suositeltavaa merkitä myös, jos kyseessä on Viivästetyn avoimuuden julkaisu \*)
  - AvoinSaatavuusKytkin on yksittäisen julkaisun tallennushetken arvo. Arvoa saa kuitenkin takautuvasti päivittää, kun julkaisun OA-status muuttuu (kun viive on ohitettu). Mahdollinen Unpaywall-seuranta?
  - Viivästetty avoimuus ei tuota OA-lisäkerrointa
  - Viivästetyn avoimuuden päivitettyä AvoinSaatavuusKytkin-arvoa (Ei avoin/Avoin) ei päivitetä jäädytysdataan (paitsi, jos selkeä virhe), mutta päivitetään live-dataan
- Julkaisun avoin saatavuus:** Ei avoin  
**Julkaisukanavan OA-status:** [ei merkitä]
- Julkaisun avoin saatavuus:** Avoimesti saatavilla  
**Julkaisukanavan OA-status:** Kokonaan avoin julkaisukanava
- Julkaisun avoin saatavuus:** Avoimesti saatavilla  
**Julkaisukanavan OA-status:** Osittain avoin julkaisukanava
- Julkaisun avoin saatavuus:** Avoimesti saatavilla  
**Julkaisukanavan OA-status:** Viivästetysti avoin julkaisukanava
- Julkaisun avoin saatavuus:** Ei avoin  
**Julkaisukanavan OA-status:** Viivästetysti avoin julkaisukanava \*)
- (+Mahdollinen manuaalinen/vapaaehtoinen tarkenne? Esim.: Lisätietoja: Artikkelin avautuu [Journal.fi](#) -palvelussa 12 kk julkaisemisen jälkeen)
- **K:** Miten viivästetyt lehdet tunnistetaan tiedon tallennusvaiheessa? **V:** Parasta olisi jos ISSN:n perusteella pääteltäisiin. [Journal.fi](#):ssä on saatavilla tieto lehtien viiveistä. Todettu että käytännöt melko vaihtelevia, tiedon laadun voi odottaa olevan osin melko heikkoa.
    - Jufossa yritetään saada jatkossa mahdollisimman pitkälle automatisoidusti tietoja kanavien oa-tyypeistä koottua, mikä parantaa tiedon laatua. Tästäkään ei kuitenkaan saada täysin aukotonta tietoa.
    - Ei vielä lisätty Jufon rajapintaan, tarkoitus lisätä syksyllä
  - Lehti voi olla sekä Hybridi + Delayed -tyyppinen; Merkinnyt? Aiheutuuko sekaannusta, jos sama kanava on (vaikkakin eri artikkeleissa) merkitty paikoin hybridiksi, paikoin Delayed -tyyppiseksi? Esim:

[Elsevier Open Archive](#) -lehdet

[American Association for Cancer Research](#) -lehdet (=voi ostaa avoimeksi heti, mutta ellei, avautuvat joka tapauksessa 12 kk jälkeen)

- *K: Hybridi-mallista saa oa-lisäpisteen, mutta mitä tapahtuu jatkossa jos julkaisu välittömästi avoimeksi ostettu viivästetysti avoimessa kanavassa, ja päätteily tehdään automaattisesti ISSN:n perusteella? Eli rajapinnasta ISSN:n mukaan tulisi arvoksi delayed.*
  - *Ei ratkaisua.*
- Miten OA-merkintä, jos kyseessä on monografiasarja, jonka jokin osa on OA-kirja, mutta sarja kokonaisuudessaan ei? Merkitäänkö OA-tieto käsillä olevan monografian mukaan (jolloin olisi OA-julkaisu) vai sarjan mukaan (jolloin olisi osittain avoin)?  
Esim. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-47576-5>
- *Aiemmin linjattu:*  
  
<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=49847347>  
  
"Yksittäinen artikkeli on avoimesti saatavilla, koko kirja ei  
Yhteistyöryhmän linjaus: Vuoden 2016 tiedonkeruumäärityksissä (tutkijaohjeistus) sanotaan, että kyse on hybridijulkaisukanavassa ilmestyneestä avoimesta julkaisusta. (kokous 28.4.2016)  
Ministeriön kanta: Linjaus on ok. (31.5.2016)"
- *Ehdotettu että katsotaan jatkossa kirjan perusteella, jolloin kirja on julkaisukanava. Palataan tähän seuraavassa kokouksessa.*
- Free-artikkelit; pääsääntöisesti eivät "oikeaa" avoimuutta Ks. [Linjaukset](#)-sivusto

## 5. Muut asiat

-

## 6. Seuraava kokous

Seuraava kokous kesän jälkeen.

## 7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.08